

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

06 02 94S

СИЛАБУС	Бухгалтерський облік підприємств: стисло про основне	
SYLLABUS	Enterprise accounting: a brief summary of the main points	
Шифр за ОП Code in Degree Programme		
Освітній рівень Level of Education	бакалаврський (перший) магістерський (другий) bachelor's (first) master's (second)	
Галузь знань Field of Knowledge		Всі галузі знань All fields of knowledge
Спеціальність Field of Study		Всі спеціальності All Specialties
Освітня програма Degree Programme	Усі освітні програми All Educational Programmes	

РІВНЕ – 2023

Силабус навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік підприємств: стисло про основне» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів всіх освітньо-професійних програм спеціальностей НУВГП. Рівне. НУВГП. 2023. 13 стор.

Розробник силабусу: *Павелко О.В., д.е.н., професор кафедри обліку і аудиту*

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 2 від “26” вересня 2023 року

Завідувач кафедри: *Позняковська Н.М., к.е.н., доцент.*

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІЕМ
Протокол № 3 від “27” вересня 2023 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: *Ковшун Н.Е., д.е.н., професор*

Схвалено науково-методичною радою НУВГП
Протокол № 10 від “25” жовтня 2023 року

Учений секретар науково-методичної ради Т. А. Костюкова

Попередня версія силабусу (вказати шифр) _____

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Ступінь вищої освіти	<i>Бакалавр, магістр.</i>
Освітня програма	<i>Усі ОП НУВГП</i>
Спеціальність	<i>Усі спеціальності НУВГП</i>
Рік навчання, семестр	-
Кількість кредитів	<i>3 кредити ЄККТС</i>
Лекції:	<i>14</i>
Практичні заняття:	<i>16</i>
Самостійна робота:	<i>60</i>
Курсова робота:	<i>за наявності</i>
Форма навчання	<i>денна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>залік</i>
Мова викладання	<i>державна</i>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА (ІВ)

Лектор	 <i>Павелко Ольга Віталіївна, д.е.н., професор, професор кафедри обліку і аудиту</i>
Вікіситет	<i>https://goo-gl.me/2ojnz</i>
ORCID	<i>0000-0002-2483-2245</i>
Як комунікувати	<i>o.v.pavelko@nuwm.edu.ua тел. 066-127-80-79; 097-05-22-489</i>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Мета та завдання

Мета: Формування теоретичних знань і набуття здобувачами вищої освіти практичних навичок в частині організації й методики

ведення бухгалтерського обліку, а також використання його результатів як інформаційної бази для ухвалення управлінських рішень.

Цілі дисципліни: вивчення методики та організації бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, доходів і витрат підприємств; набуття практичних навичок щодо відображення в обліку зазначених об'єктів

Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4734>

Передумови вивчення*

(місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)

-

Компетентності

ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК03. Здатність працювати в команді.

ЗК04. Здатність працювати автономно.

ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)*

ПР01. Вміти розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління.

ПР02. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.

ПР06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств

різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

Структура та зміст освітнього компонента

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	ср		л	п	лаб.	інд.	ср
Змістовий модуль 1												
Бухгалтерський облік активів і пасивів суб'єкта господарювання												
Тема 1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Метод бухгалтерського обліку. Баланс як елемент методу	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Облік активів	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Облік капіталу і зобов'язань	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1:	46	8	8	-	-	30	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2												
Бухгалтерський облік доходів та витрат суб'єкта господарювання												
Тема 5. Облік доходів і фінансових результатів діяльності	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Облік витрат діяльності	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Фінансова звітність підприємств	16	2	4	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2:	44	6	8	-	-	30	-	-	-	-	-	-
Усього годин	90	14	16	-	-	60	-	-	-	-	-	-

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Бухгалтерський облік активів і пасивів суб'єкта господарювання

Тема 1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку

Сутність, види, мета та функції бухгалтерського обліку. Регулювання бухгалтерського обліку в Україні. Поняття про предмет, метод та об'єкти бухгалтерського обліку. Принципи бухгалтерського обліку, їх характеристика. Активи, джерела власних та залучених коштів підприємств: сутність і характеристика.

Тема 2. Метод бухгалтерського обліку. Баланс як елемент методу

Загальне поняття методу бухгалтерського обліку та його елементів. Бухгалтерський баланс та звітність як елементи методу. Мета і зміст балансу (Звіту про фінансовий стан). Типи господарських операцій та їх вплив на структуру й валюту балансу. Сутність подвійного запису. Кореспонденція рахунків. Порядок визначення оборотів і сальдо по активних і пасивних рахунках. План рахунків бухгалтерського обліку, принципи його побудови. Сутність документації, інвентаризації, калькуляції як елементів методу бухгалтерського обліку. Оцінка як система вартісного виміру.

Тема 3. Облік активів

Документальне оформлення операцій з основними засобами, іншими необоротними матеріальними активами, нематеріальними активами, запасами. Їх оцінка та відображення на рахунках бухгалтерського обліку. Облік касових операцій та безготівкових розрахунків. Дебіторська заборгованість: сутність, порядок виникнення та обліку.

Тема 4. Облік капіталу і зобов'язань

Характеристика капіталу, його види та облік. Формування та зміни зареєстрованого (пайового) капіталу. Облік нерозподіленого прибутку (непокритого збитку). Визначення, класифікація та оцінка довгострокових зобов'язань і забезпечень. Облік довгострокових зобов'язань підприємства. Облік поточних зобов'язань за розрахунками (за товари, роботи, послуги, з бюджетом, зі страхування, з оплати праці).

Змістовий модуль 2. Бухгалтерський облік доходів та витрат суб'єкта господарювання

Тема 5. Облік доходів і фінансових результатів діяльності

Визначення та визнання доходів. Класифікація доходів. Облік доходів операційної, фінансової, іншої діяльності. Визначення, класифікація і відображення фінансових результатів діяльності в обліку.

Тема 6. Облік витрат діяльності

Визначення та визнання витрат в обліку. Класифікація витрат. Облік витрат виробництва. Облік витрат періоду.

Тема 7. Фінансова звітність підприємств.

Вимоги до формування фінансової звітності. Склад і структура фінансової звітності. Баланс (Звіт про фінансовий стан). Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід). Звіт про власний

капітал. Примітки до річної фінансової звітності. Спрощена фінансова звітність.

форми і методи навчання та викладання, що сприяють досягненню заявлених у силабусі ПРН (РН) та відповідають вимогам студентоцентрованого підходу і принципам академічної свободи: пояснювально-ілюстративний, проблемно-пошуковий методи, навчальна дискусія, опитування, презентації, тестування, кумулятивне оцінювання, модульний контроль, casestudy /аналіз ситуації та інші.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає освітній компонент (за потреби): персональний комп'ютер, сервіс відеотелефонного зв'язку GoogleMeet, табличний процесор Microsoft Excel, текстовий процесор Microsoft Word.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/ результатів навчання

Для досягнення цілей та завдань дисципліни здобувачам потрібно виконувати завдання практичних занять, підготувати звіт за результатами власних досліджень за заданою тематикою, пройти модульні контролю знань.

За вчасне та якісне виконання завдань здобувач вищої освіти отримує такі обов'язкові бали:

для денної форми навчання:

- 24 бали за виконання практичних завдань та ситуацій, участь у дискусійному обговоренні під час практичних та лабораторних занять;

- 30 балів за підготовку звіту за результатами власних досліджень за заданою тематикою;

- 6 балів за активність на лекційних заняттях;

- 40 балів – модульний контроль, який складається з двох модулів

(МК 1 – 20 балів, МК 2 – 20 балів).

Усього 100 балів.

Здобувачі вищої освіти можуть отримати додаткові бали за: участь у науково-практичних конференціях (5 балів); підготовку до друку наукових статей (10 балів).

Модульні контролю проходять у вигляді тестування. У тесті 25 запитань різної складності: рівень 1 – 20 запитань по 0,7 балів (14 балів), рівень 2 – 4 запитання по 0,8 балів (3,2 бали), рівень 3 – 1 запитання, 2,8 бали. Усього – 20 балів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Вид заняття	Бали	Форма контролю
1. Поточна складова оцінювання		
1.1.1. Практична робота 1. Розв'язування завдань щодо принципів бухгалтерського	3	Контроль присутності, робота на занятті, коротке

обліку. Визначення джерел власних та залучених коштів підприємств. Групування ресурсів підприємства та джерел їх утворення.		опитування
1.1.2. Практична робота 2. Розв'язування завдань щодо складання бухгалтерського балансу. Визначення типів змін у балансі. Складання бухгалтерського балансу та відображення змін в ньому під впливом здійснених операцій.	3	Контроль присутності, робота на занятті, коротке опитування
1.1.3. Практична робота 3. Складання бухгалтерських проведення за визначеними операціями з активами підприємств (готівкою, коштами на поточному рахунку, розрахунками з підзвітними особами та ін.). Нарахування амортизації на основні засоби прямолінійним і кумулятивним методом.	3	Контроль присутності, робота на занятті, коротке опитування
1.1.4. Практична робота 4. Складання бухгалтерських проведення за операціями, які стосуються формування статутного капіталу, нарахування заробітної плати та утримань із неї, розрахунків з постачальниками й підрядниками, сплати податків і платежів до бюджету.	3	Контроль присутності, робота на занятті, коротке опитування
1.1.5. Практична робота 5. Складання бухгалтерських проведення за операціями з реалізації товарів та готової продукції. Дослідження методики відображення на рахунках бухгалтерського обліку доходів і фінансових результатів	3	Контроль присутності, робота на занятті, коротке опитування
1.1.6. Практична робота 6. Складання бухгалтерських проведення за операціями з формування витрат підприємств. Дослідження методики відображення на рахунках бухгалтерського обліку витрат діяльності	3	Контроль присутності, робота на занятті, коротке опитування
1.1.7. Практична робота 7. Розв'язування комплексного завдання з відображення залишків на рахунках бухгалтерського обліку, формування проведення за здійсненими операціями, відкриття та закриття рахунків, складання оборотно-сальдової відомості та балансу.	3	Контроль присутності, робота на занятті, коротке опитування
1.1.8. Практична робота 8. Аналіз інших форм фінансової звітності, дослідження методики їх формування.	3	Контроль присутності, робота на занятті, коротке опитування
1.3. Самостійна робота	30	Підготовка звіту за результатами власних досліджень
Активність на лекційних заняттях	6	
Всього поточна складова оцінювання:		60
2. Підсумкова складова оцінювання		
2.1. Модульний контроль №1	20	Тести
2.2. Модульний контроль №2	20	Тести
Всього підсумкова складова оцінювання:		40
Разом:		100

Рекомендована література (основна, допоміжна)

1. Бухгалтерський облік : навчальний посібник / В. М. Краєвський, О. П. Колісник, Н. В. Гуріна та ін. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 388 с.
2. Бухгалтерський облік II : навч. посібник / А. П. Косяк, А. В. Зубенко; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 326 с.
3. Бухгалтерський облік: навч. посібник для студентів усіх форм навчання спеціальності 051 – Економіка / Н.В. Довгопол, Т.В. Полозова, М.О. Радченко. Харків: ХНУРЕ, 2021. 300 с.
4. Рязанова Н. О. Бухгалтерський облік : навчально-методичний посібник. Старобільськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2022. 287 с.

Допоміжна література:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 7.02.2013 р. № 73. URL: www.mimfin.gov.ua.
2. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : наказ Міністерства фінансів України від 24 квітня 2000 року №92. URL: www.mimfin.gov.ua.
3. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» : наказ Міністерства фінансів України від 18 жовтня 1999 року №242. URL: www.mimfin.gov.ua.
4. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : наказ Міністерства фінансів України від 18 жовтня 1999 року №242. URL: www.mimfin.gov.ua
5. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Дебіторська заборгованість» : наказ Міністерства фінансів України від 8 жовтня 1999 року №237. URL: www.mimfin.gov.ua.
6. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» : наказ Міністерства фінансів України від 31 січня 2000 року №20. URL: www.mimfin.gov.ua.
7. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Доходи» : наказ Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 року №290. URL: www.mimfin.gov.ua.
8. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : наказ Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 року №318. URL: www.mimfin.gov.ua.
9. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» : наказ Міністерства фінансів України від 28 жовтня 2003 року №601. URL: www.mimfin.gov.ua.
10. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність» : наказ Міністерства фінансів України від 25 лютого 2000 року. URL: www.mimfin.gov.ua.
11. Національне Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: постанова Правління НБУ від 29.12.2017 № 148. URL: <http://bank.gov.ua/document/download?docId=61701178>.
12. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій:

Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99.

13. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : наказ Міністерства фінансів України 28 березня 2013 року № 433. URL: <https://zakon.help/article/metodichni-rekomendacii-shchodo-zapovnennya-form>.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Верховна рада України (Законодавство України). URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 25.09.2023).

2. Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk> (дата звернення: 25.09.2023).

4. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75). URL: <http://lib.nuwm.edu.ua/> (дата звернення: 25.09.2023).

5. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні. URL: <https://www.kmu.gov.ua/> (дата звернення: 25.09.2023).

Поєднання навчання та досліджень* (за потреби)

Здобувачі мають можливість додатково отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, залучатись до виконання завдань наукової теми кафедри обліку і аудиту, а також можуть бути долучені до написання та опублікування наукових статей та тез конференцій з тематики курсу.

В освітньому процесі використовуються наукові досягнення та науковий досвід викладача курсу як науковця, виконавця дисертації на здобуття наукового ступеня «доктор економічних наук», інших наукових робіт, у якості наукового консультанта здобувачів при написанні дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (softskills)

Економічна компетентність, здатність до навчання, критичне мислення, робота в групі, креативність, вміння оцінювати ризики та приймати рішення, комплексне вирішення проблем та інші.

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП» <https://er3.nuwm.edu.ua/25072/>. Згідно цього документу і реалізується право здобувача вищої освіти на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі.

Порядок здачі модульних контролів регулюється <http://nuwm.edu.ua/struktorni-pidrozdili/navch-nauk-tsentr-nezalezhnogo-otsiniuvannia-znan>.

Оголошення стосовно дедлайнів здачі та перездачі оприлюднюються на сторінці MOODLE <https://exam.nuwm.edu.ua/>.

Неформальна та інформальна освіта (за потреби)

Здобувачі мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного положення <https://nuwm.edu.ua/strukturni-pidrozdili/centr-neformalnoji-osviti/dokumenty>.

Також здобувачі можуть самостійно пройти на платформах Prometheus, Coursera та інших курси з питань методики та організації наукових досліджень, рекомендовано відвідування семінарів ресурсу «ClarivateAnalytics українською», актуальна інформація щодо проведення яких є за посиланням https://discover.clarivate.com/ua_webinars. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни/освітньої програми та перевірялись в підсумковому оцінюванні.

Правила академічної доброчесності

Здобувач вищої освіти виконуючи різні види роботи повинен дотримуватись академічної доброчесності.

1. Стаття 42. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

2. Стаття 1. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

3. Кодекс честі студентів НУВГ. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/4917/>.

4. Кодекс честі наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників Національного університету водного господарства та природокористування. URL: <https://nuwm.edu.ua/strukturni-pidrozdili/zarobighannja-korupciji/dokumenty>.

5. Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/4088/>.

- 6. Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату в Національному університеті водного господарства та природокористування (нова редакція). URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/10325/>.

Вимоги до відвідування

Здобувачу вищої освіти не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. Якщо є довідка про хворобу чи іншу поважну причину, то здобувач може не відпрацьовувати пропущене заняття, проте бали за це заняття він не отримає. За бажанням здобувач може виконати та захистити завдання пропущеного заняття з поважної причини та отримати бали.

Відпрацювання аудиторних занять можуть бути здійснені впродовж 2-х тижнів (14 календарних днів), починаючи з моменту, коли студент має знову приступити до занять (завершилася дія відповідної поважної причини), але не пізніше дня початку залікового тижня у відповідному семестрі. Поважними причинами пропуску студентом аудиторних занять можуть бути хвороба, виклик до суду, правоохоронних органів чи до військового комісаріату; відрядження; сімейні обставини тощо, що мають бути підтверджені документально - лікарняний лист, медична довідка, повістка, тощо. Порядок відпрацювання пропущених занять визначає викладач. Результати оцінювання всіх складових

*поточного контролю фіксуються в електронному журналі обліку навчальної роботи студентів академічної групи.
Здобувач має право оформити індивідуальний графік навчання згідно з відповідним положенням <http://er3.nuwm.edu.ua/6226/>.*

Автор
Професор

Ольга ПАВЕЛКО

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №1329 від [sDateTime_SignWriteAgree_Last]
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП): [oSignECP.sSigner_Sert]
Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000807E2D0054327D00